

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 12 korona.
Fél évre 6 „
Negyed évre 3 „
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1/e földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa György könyvelő kezéhez is.

DONOGAN ÉS SOMOSSY DEBRECZENBEN, KISTEMPLOM-BAZÁR.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehér-nemű. Női divat és szőnyegáruház.

SZABOTT ÁRAK!! ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS!!

FIGYELEM! F LANTOS CSIPKEÁRUHÁZBAN SAS-U. 4.

Tiszta selyem harisnya minden színben párja . . . 3 korona 50 fillér.

APOLLO

MOZGÓ SZINHÁZ.

Szombaton
július 18-án

Vasárnap
július 19-én

A legfrissebb budapesti ujdonság!
Ma és holnap

Hü asszony a feleségem?

Bródy és Martos szenzációs mozi-szkeccse.

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

Moskovits József
uri szabó,
Piac-utca 26. szám.
Városi új bérház.

Moskovits József
uri szabó,
Piac-utca 26. szám.
Városi új bérház.

Valódi angol-
szövetekből leg-
elegánsabb uri ru-
hákat készít: <

TÉGLA

a Köntösgáti téglagyárból
bármily mennyiségben
előnyös árban kapható.

++++ Érdeklődhetni: +++++

KELEN JENŐNÉL

Piac-utca 72. Telefonszám 341 vagy 539.

➤ Ugyszintén 9—43. telefonszám alatt. ☞

ZOLA EMIL,

aki most 50 éve egyik napról a másikra lett híres íróvá
„Contes a Ninon” c. regényével.

GYÓGYSZERTÁR ÁTHELYEZÉS!!

MIHALOVITS JENŐ

gyógyszerész lapunk t. olvasóinak
ezuton hozza szives tudomására, hogy

KIGYÓ gyógyszerárát

~ eddigi régi helyéről ~

a tőzomszédos sarokházba

(a Kistemplom mellett, a Piac-
és Széchenyi-utcák sarkán levő
br. Podmanitzky-féle házba)

~ helyezte át. ~

Nem fáj a feje másnap ha

Littke pezsgőt iszik

Csőd alatti kiárusítás.

Debreczen 1914 július hó 10-én.

Vb. Fenyő Sándor és fia cég csődtömegéhez beletárolt férfi-divat cikkek, férfi ruhaszövetek, irodai felszerelések a Piac-utca 63. szám alatti üzlethelyiségben a mai naptól kezdődőleg naponként délelőtt 8-tól 1-ig, délután fél 3-tól 6 óráig kiárusítatnak.

Debreczen, 1914. július hó 9-én.

Dr. Éricz Ernő

ügyvéd,
csődtömeggondnok.

Hirdessen a Debreczeni Szemlében!

TÖRLEY

TALISMAN · CASINO · RÉSERVÉ

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdekközösségekben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

Üzletágai: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltóleszámitolás, törlesztések és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árúkra. Saját áruaktár,
Safe-deposit (magánletét pénztár).

Affiliált intézetei: Kabai takarékpénztár r.-t., Nádudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospercs.

Ifju és szép lesz Ön is, ha a ZEIDIJJE

eredeti keleti arcerémet és szappant használja. Próbátégely 80 fillér, Kettőtégely K 1.60, nagy aranytégely K 2.40, szappan K 1, mosópor K 1.50, puder (fehér, rózsas, és crème) á 2 K. Fleur de Roses „Zeidijje“ (3 K). egy teljesen ártatlan piros színű rózsafesték, amelyet kiválóan használhatnak sápadt arcú nők. Előnye, hogy az arc mesterséges színét el nem árulja. — Kapható minden gyógyszerárban, drogeria és illatszertárban. Sokszorosan kitüntetve. Utánzattól óva intünk. Egyedüli előállító: Parfümerie Orientale „Zeidijje“ G. Proche Breka Bosznia. Főraktár a Török gyógyszerárban Budapest.

KEZTYÜK, KÖTSZEREK
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VÁLASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárban

Piac-utca 26. sz. előtti barakból áthelyezett Piac-
és Csapó-utca sarkán lévő volt Kálnai-féle üzlet-
helyiségbe a BIKÁ-SZÁLLODÁVAL szemben. +++

GAMBRINUS

SÖRCSARNOK ÉS ÉTTEREM
DEBRECZEN, PIAC-U. 28.

A VÁROSI BÉR-PALOTÁBAN

A mai kor igényeinek a legdi-
szesebben modern, világvárosi
berendezéssel. Utcai pálmakert
a passageban. Páloly rendszer.
Nagy gonddal kezelt konyha.
Zona rendszerinti villásreggeli
különlegességek. Speciális dél-
utáni uzsonnák. Meleg konyha
éjfélig. Havi étkezések a legmér-
sekeltebb áron. Kitűnő kőbányai
sörök. Pilseni ösforrás (Urquelle).
Müncheni Paulauer sör. Ame-
rican-bar rendszerű italkimérés.
Különleges likörök poharank nti
kimérése. Saját szállótelepemen
termelt borok kimérése. Tokaji
szőlőmön termelt boraim klmé-
rése. Előzékeny kiszolgálásról
gondoskodom és kérem a nagy-
érdemű közönséget, hogy eddigi
kegyes pártfogásukat ezen új
vállalatomnál is fenntartani szí-
veskedjenek.

MÁRKUS JENŐ vendéglős.

Háboru.

Megboldogult Ferencz Ferdinánd volt trónörökösünk tragikus halála óta az ország és Debreczen lakossága két táborra oszlott. Olyanokra, akik folytonosan e kérdéssel zaklatnak: lesz-e háboru? Olyanokra, akik már megtalálták a harci álláspontjukat s csak a nagyhatalmak intervencióját várják, mielőtt az ultimátumot nyilvánosságra hoznák. Mindkét tábor természetesen a kávéházban üt tanyát.

Ugy látszik, minden világraszóló esemény csak arra jó, hogy az újság és kávéházi vendég létjogosultságát igazolja.

En is napok óta kegyetlenül ki vagyok szolgáltatva a kávéházi stratégia Brimzeleszeinek s napok óta lát-nak el a magasabb hadi tudományra vonatkozó felvilágosításokkal és véleményekkel olyanok, akik a hadsereg funkcióját eddig csak a *katonazenében* látták megnyilvánulni. Egy, a kávéházi asztalnál ülő fiatalember, kiszámítja nekem a márványasztalon a közelgő háboruban egymással szemben álló haderőket, majd meg egy másik asztalnál ülő urral, akinek megélhetését a tanukereslet nagysága biztosítja s érti is a politikát, ereszkedik vitába. A vita akörül forog, hogy még a Szerbiát pártoló Montenegrónak is van lovassága s azzal végződik, hogy egyik a másikat „vágóhidra való marhának” titulálja, mire emez harsogó ultimátummal válaszol. Megindul a harc, én hát békésebb territoriumra menekülök s egy politikátólmentes asztal mellé telepedek. Egy olyan asztal mellé, amelynél asszonyok ülnek s békésen szürcsölik az uzsonnakávé, úgy hogy nem is sejti bennük az ember a harci furiákat.

De a végzet itt is utólr. A nemezist ez esetben Kövéresnének hívják és házasságközvetítéssel foglalkozik. S miután hosszasan beszélt az előkelő családokkal való összeköttetéseiről, a jövedelem nagyságát s az egészségi állapotomat kitudakolta és biztosított róla, hogy az ilyen nyári, krónikus nátha ellen a házasság a legjobb orvosság, amire megjegyzem, hogy *én már inkább csak a nátha mellett maradok*. A legaprólékosabban kikérdez a háborúról s hogy a zöltség drágább lesz-e, s hogy a mi honvédeinket is elviszik-e, ami az ő üzletére végzetes lenne s egyáltalában hogy megy egy ilyen félvilág-háboru végbe. Én vérfagyasztó történeteket mondok el neki levágott orrokról, fülekről s más testrészekről és felvilágosítom, hogy egy ilyen háboru a házasságközvetítési üzletre is a megpróbáltatás napjait jelenti. Kövéresné egészen megrémül az én realiztikus előadásom hallatára és hogy megnyugtassa magát, még egy darab „bolest” fogyaszt el. De a barátinője, aki csak úgy izzik az érdeklődéstől s a kíváncsiságtól, megkérdezi, hogy lehet-e már a jövő héten a moziban látni a háborut, amire én természetesen igenlőleg felelek.

Miután Kövéresné újra a házassági témára tért rá s akár csak a szerbek szokták az európai békét, ő is az én békémet akarja tönkre tenni, hirtelen ajánlom magam s a kávéház másik sarkában huzódok meg. Az asztalnál egy ur ül, aki annyira az újságolvasásba mélyed, hogy itt semmitől sem kell tartanom, hogy úgy mondjam, nientnek érzem magam minden háborus veszedelemtől. De hirtelen, mintha bombát dobtak volna az asztal közepére egy ellenséges aeroplánról, szomszédom öklével a márványlapra csap és így mordul rám; „Nahát, mit szól hozzá? 78-15 a koronajáradék! Erre még nem volt eset!” Felvilágosítom, hogy, sajnos, nekem nincs koronajáradékom, no de erre meg aztán egészen dühbe gurul s belém magyarázza, amilyen hangosan csak lehet: „De most vennie kell! Minden értékpapír esett, egyik se annyira, mint a koronajára-

dék! 78-15. Van magának fogalma?... Ismeri maga Krausz Simit?” Én szerényen megjegyzem, hogy a börze-fejedelemmel vérrokonságban vagyok. „Mit, maga rokona a nagy Siminek és még itt ül a Hungáriában? Uram, hiszen ön abnormális, akárcsak a legutóbbi börzeárfolyam! Ha én a mult héten Krausz Simi unokatestvére vagyok, ma már milliomos lennék. De szegény embernek nincs szerencséje!” Észrevehetően megtisztelve érezte magát, hogy a legnagyobb coulisé rokonával ülhet szemben s egyre csak azt hajtogatta, hogy legalább egy kötés „Városival” próbáljak szerencsét. Én fedezetet keresve, nem az ajánlott kötésre, hanem a további *inzultusok* ellen a játékszobába menekültem. De még ott is a partikat háboruvonatkozásokkal fűszerezik s királyokat nem a címük szerint, hanem így jelzik: „A piros Petár az nem ütés”, „A zöld cárt pedig a kalapja mellé tűzheti”. A kibic, aki még most sem tanulta meg befogni a száját, odasugja a „lorumjátékosnak”: „Ha rám akar hallgatni, Györggyel kezdjen”... erre a partner kiabálni kezd, hogy a kártyát nem szabad elárulni s hogy „György” renonsz. S mivel a játékos Györggyel akar kezdeni, egész szabályszerű balkánharc indul meg. Brimzelesz ur, az élesszemű politikus, szokás szerint bölcsebben megjegyzi: „Látja, épen így van az európai lórumpartiban is! A kibicnek mindennek az okai! Ausztria-Magyarország és Oroszország kibicelnek s mivel egy királyt akarnak kijátszani, egy szép reggel világháborura ébredünk.

KRÓNIKA.

Vendégkönyv a Hortobágyon.

Csak egy igen szomorú, nagyon megható, mélyen a szivekbe vágó eseménynek kell történnie, — rögtön jönnek a lapok a vidám adomákkal és furcsa visszaemlékezésekkel. Az emberekkel kevés vidám esemény történik, amíg élnek, de mihelyest meghaltak, vagy egyéb módon híresekké váltak, egyszerre körülbástyázzák őket jókedvű adomákkal és tréfás eseményekkel. Mint a halott íróra a Jókai-szemfedőt, úgy borítják a tragikus halottra vidámság takaróját.

A halál nemcsak könyveket fakaszt, de megnyitja a vidámság zsilipjeit is. Mintha arra törekednének az írók, hogy egyfelől könyveket fakasszanak, másfelől felszárítsák az omló könyveket. Minden szomorú momentumot nyomon követ egy vidám momentum.

Amíg élt, nem esett meg vele annyi jellemző vidám történet, amennyit elmeséltek halála után Ferencz Ferdinánd királyi hercegről és trónörökösről. És az új trónörökös se menekülhet a rázuhánó áradat elől. Mihelyt trónörökös lett, egyszerre kiderült róla, hogy már kicsi gyermekkorában középpontja volt a vidám eseményeknek és történeteknek s azóta ezer és újra ezer anekdotát ragasztottak a nevéhez.

Nem utolsó az anekdoták sorában a hortobágyi kirándulás. Károly Ferencz József királyi herceg kirándult a Hortobágyra. Régen volt, vagy tizenkét éve, a királyi herceg még gyerekkifjú sorban leledzett, — persze vele volt a nevelője is.

És most felujtják, hogy miket látott és miket tapasztalt az ifjú herceg az öreg Hortobágyon. Persze voltak gulyák és ménesek és gulyások és csikósok. És voltak karámok és végtelen legelők és bátor nyargalásások és volt cigány és volt délibáb és volt bográcsban főtt gulyás. Mint a nyíl, úgy vágattak a lovasok, akik szőrin ülték meg a paripákat és mint Herkulesek, úgy viaskodtak a gulyások a bikákkal, amiket a szarvuk-

nál fogva lenyomtak a földre. Igen szép dolgok ezek úgy a Hortobágyon.

Tessék csak elképzelni a Hortobágyot. Ahogy a költőink leírják s amilyen a valóságban. Végtelen mezőség, derékig érő fű. Messzi távolságokban egy-egy gémes kut, mellette hosszú, hosszú vályu, itatásra való.

Ezer csikó egy ménesben, ezer tinó egy gulyában, vágatnak fel-alá a pusztaságon, vagy legelnek békés nyugalomban. És őrzi őket ürge paripákon a sok csikós, a művelt gulyás, hosszú karikással a kezében. Alattuk a buja fű, felettük a perzselő nap s messzi távolban a családok délibáb.

Milyen gyönyörű dolog ez.

És messze, messze, valamelyik távoli faluban egyszerre csak megszólal az esteli harangszó. Gulyás, csikós lekapja a fővegét és halkan imádkozik. Az ég első-tétedik, a délibáb, amely fordított városokkal játszott az izzó levegőben, elmosódik az éjszakában. Gulya, ménes aludni tért. Csikósok és gulyások pusztai tüzőn hatalmas bográcsokban főzik a jó magyar gulyást.

A királyi herceg hazakészül.

És egyszerre eléje áll a főgulyás, vagy a főcsikós s eléje teszi a vendégkönyvet. Egy töltőtoll van a kezében, azt átnyújtja tisztelettel:

— Kegyeskedjék ezen emlékkönyvbe bejegyezni becses nevét!

Idáig akartam eljutni a történetben. Emlékkönyv a Hortobágyon. A nagyrabecsült vendégek tiszteletére. A hová bejegyezhetik becses nevüket. És egy-két emléksort is netalán, gondolatokat, amiket a pusztaság falkaszt a lelkükből.

Gyönyörű dolog a kultúra. Áldott, mesés, hódolatra kényszerítő. Az Isten tartsa meg sokáig, aki kitalálta.

Van egy pusztai. Azon van gulya, ménes, van csikós és gulyás, van pusztapörkölt és gulyásos hus bográcsban, van katángkóró és bogáncs, van ló és tehén, van gémes kut és karám, van délibáb és homok. És emlékkönyv.

Hortobágy és emlékkönyv! Az ördög vigye el, aki a kulturát kitalálta.

VONATON.

A Debreczeni Szemle számára írta: RÉVÉSZ TIVADAR.

*A temető mellett
Vonat robog el.
Itt rohan az élet,
Ott már vesztegel.*

*A temető elől
Hasztalan szalad:
A végső stáció
Mégis ez marad.*

A nagymama.

A Debreczeni Szemle számára írta: Kóbor Tamás.

I.

— No, mit akar? — szólta a főnök ur az alázatosan magábaesüklő öregasszonyhoz. — De csak röviden, mert nem érünk rá.

— Nagyságos ur, — csámcsog az öregasszony — én a Frida nagyanyja vagyok, a Rozsánszky Frida nagyanyja.

— Nagyon szép, de nem tudom, ki az a Frida, az a Rozsánszky, vagy Buzánszky Frida — türelmet-

lenkedik a kövér főnök ur, de kutatva nézi az öregasszonyt: bevált-e a szójáték. Az öregasszony nem értette meg és ezzel az ügye a főnök urnál rosszabbul állt, mint állana, ha a viccet észrevette volna.

— Igenis, — hebegi szomorúan — a nagyságos urnak sok alkalmazottja van, de nekem csak egyetlen unokám, ezért nem ismeri.

— Hát röviden, néni, a maga unokája az áruházamban alkalmazva van, ennyit megértettem. Hát mi legyen vele? Fizetésjavítást nem adok, előleget nem adok, szabadságot nem adok. Mit akar még?

— Nagyságos ur, — motyogja elcsukló hangon az asszony — nekem ez az egyetlen unokám van és senkim más. És vigyáznom kell rá, mert ezért élek, és szépen kérem a nagyságos urat, mondaná meg a fiának, hogy annyi leány van a világon, akiben nem esnék akkora kár.

— Micsoda? — pattan föl a főnök ur. — A maga lánya? Az én fiam? Hogy is hívják a lányát?

— Rozsánszky Frida, kérem szépen, és az unokám, nem a lányom.

— Bánom is én, akárcicsodája. Aztán honnan tudja azt, hogy az én fiam a lánya után jár?

— Szépen kérem, az úgy szokott lenni, hogy amikor ilyen finom fiatal ur hazakisér egy szegény lányt...

— Persze, persze, ez úgy szokott lenni. Hát maga derék asszony, becsületes asszony, jól tette, hogy hozzám fordult, sőt meg is köszönöm. Majd teszek róla, hogy a lányának nyugta legyen a fiamtól.

— Az unokám, kérem szépen.

— Hát az unokája. Eddig mindig a lánya volt valakinek, már rájár a nyelvem. Csak menjen nyugton haza, mátol fogva nem kell féltetni a lányát a fiamtól.

II.

Félkilenc óra tájt berobog Frida a kis józsefvárosi lakásba. Nem olyan, mint egy totyogó öreg asszony unokája, hanem olyan, mint egy viruló szép mamának gondozott szépségű, elkényeztetett leánya. Divatos kabát, divatos kalap és a keze keztyűbe, a keztyűje muffba dugva, melyen egy ibolyacsokor szerénykedik. Berobog, mint a vihar, s ahogy lecsapja fejéről a kalapot, lehull a szép, szőke haja és barna szeme szinte villog.

— Maga a bazárban volt, nagymama?

— Tudod már?

— Hogyne tudnám, hiszen kidobtak! Kidobtak, érte? Ezt a szegényt! Az egész személyzet előtt. S a tulajdon nagyanyám árulkodik rám, rágalmaz és tépi a becsületesemet.

Az öregasszony kövé merevedik.

— Mit mondtál? Téged? Én azt hittem, majd a fiatal urat...

A szép Frida dühösen sir, de erre a szóra dühösen kacag.

— A fiatal urat? Hogy azt fogják kidobni? Azt hitte? Szépen hitte. Hát behi az öreg és azt mondja: hallom a nagymamájától, hogy a fiamat bolondítja.

— Nem ezt mondtam, nem ezt!

— Hát az ilyen erkölcstelenséget én nem tűröm az üzletemben, kisasszony, itt van husz korona és holnap már ne tessék jönni.

S tehetetlen dühében, szegényében a pamlagra veti magát és sir.

A nagymama lógó fejével előtte áll, s keze összekulcsolódik.

— Édes gyermekem!

— De nem hagyom annyiban, most már azért sem! Ne csábitsam a fiát? Azért is! Maga rosszat gondol rólam? Hát legyen igaza. Sőt annál könnyebb, ha nem vagyok ott alkalmazva, akkor semmi köze hozzám. Annál jobb, most kezdem csak igazán! Eddig

nem volt igaz, most már igaz lesz és ezt a nagymama csinálta, tudja?

A nagymama tudja és nem szól semmit. Odalép a gyerekekhez, aki arcát a pamlagba temetve zokog és csontos, zörgő ujjával végigsimítja az aranyhaját. Majd csöndben, hangtalanul mondja:

— Behozom a vacsorát.

III.

Ott áll az öregasszony az utcasarkon és vár. És vár és les, és végre jön, akit vár. Egy elegáns fiatal ur és egy nem elegáns barna, kicsi hölgy. A fiatal ur magasra nőtt s le kell hajolnia, hogy a fiatal hölgy megértse. Ez a lehajlás tele van szerelemmel.

Az öregasszony szíve megdobb. Erre nem volt elkészülve, azt hitte, a fiatal ur egyedül jön. És megdobb még keserűbben és azt gondolja:

— Már megcsalja.

S követi nagy alázatosan a párt. Nagy bajba került, mert a fiatal pár neki vág a Lánchidnak, Budára tart. Nagy fáradtság egy öregasszonynak, nagy költség egy szegényasszonynak. Még riadozik: Istenem, csak omnibuszra ne ülnének! S örül, mikor gyalog vágnak neki a Lánchidnak.

Budán, hegynek föl, a Batthyány-utcán sétálgat a fiatal pár. A sötétebb fordulónál a fiu karja a leány derekára téved. Vihognak s az öregasszony a nyomukban liheg és sóhajt. Végre megállnak. Egy hosszú negyedóraig tart a bucsuzkodás. Ép úgy, mint az ő kapujában szokott lenni. Bucsuzóul a kapualjába is üldözi a kisasszonyt s mikor végre ismét előbukik a nyurga, elegáns alak, mosolyog és a bajusza helyét pödri.

— Megcsókolta — gondolja az öregasszony és egyszerre leesik az álla. Csak most jut eszébe: már fölösleges beszélni a fiatal ural, hiszen már megtette, amire kéri akarja. Már cserben hagyta az unokáját.

És motyogja magában: nagyon jó, nagyon jó s ahogy fáradtan, bukdácsolva megy a lejtős utcán lefelé, egyre peregnék a könnyei és a szíve mondhatatlanul fáj, mintha őt hagyta volna cserben valaki.

IV.

Odaül a kislány ágyához, aki tágra nyílt szemmel néz a semmibe, ahol valakit lát. Megfogja a finom fehér kezét és simogatja az erős, fehér kart.

— Fridácska — motyogja.

A lány felriad. Megfogja nagymamája kezét és ajkához viszi.

— Nem haragszom — sugja olyan hangon, amelyből az öregasszony érzi, hogy halálra sebezte unokáját.

— Fridácska, — szól ismét a nagymama — most már elmondok neked mindent. Ültem én már ennél az ágy nál és akkor én még igen fiatal voltam s aki benne feküdt, még fiatalabb volt. És annak a nyomorusága is nyomta a lelkemet, de akkor egy pillanatra rossz voltam. Nem lehet csodálni, mert ő volt az én egyetlenem s én becsületben nőttem föl és mindig azt gondoltam: inkább meghalni, mint elveszíteni a becsületemet. És én is voltam fiatal és szegény, és én sem tudtam, mi az élet, és én becsületes voltam és nagyon fáj a szívem és kintott a gyalázat, mikor itt feküdt a lányom s már nem lehetett segíteni rajta.

— Az édesanyám? — sugja Frida.

— Az édesanyád. S azt hittem, megfogom tagadni, s mikor a Dunának akart menni, olyan boldog voltam, hogy visszahozták, és ápoltam és vigasztaltam és azt hazudtam neki, hogy nem kell az ilyesmit szégyelni.

Frida föl pattant. Széttárva karjait, kiáltja:

— Nagymama, én nem vagyok rossz, ne gondolja, hogy én rossz vagyok.

S az öregasszony örömkönnyekeket hullatva, csókolja unokája kezét:

— Köszönöm, Istenem, nem éltem volna tul.

Nagy hallgatás.

— Aztán mi történt? — sugja Frida.

— Aztán kétségbeestem, aztán elmentem ahhoz az emberhez, hogy vegye el a leányomat. Azt mondta: nem is ismeri.

— Azt mondta? Ó, a gyalázatos!

— Nem, — mondja a nagymama — csak az gyalázatos, aki másképp cselekszik, mint a többi. De ezt valamennyien megteszik.

— Nem, nagymama, vannak becsületes emberek is.

A nagymama egyszerűen azt mondja:

— Hála Istennek, hogy te nem szorulsz egy ilyen becsületes emberre. A te édesanyád meghalt s neked nem volt apád, nem volt anyád, de volt nagyanád. S hálát adok Istennek, hogy életben hagyott s neked van nagymamád.

Frida arca krétafehér lesz.

— Se apja, se anyja, nincs apja, nem lesz apja! Nagymama, — kiáltja örülten — én meg akarok halni!

S arca elé csapva kezét, zokog és ki akar ugrani az ágyból. Az öregasszony egy pillanatra elszedült, mintha fejbeverték volna, aztán ölébe vonja a szöke leányfőt s míg könnyei reá hullanak, csitítja:

— Neki pedig anyja lesz és dédnagymamája.

Fürdővendégek.

Ugy hasonlítanak egymáshoz, mint egyik tojás a másikhoz; egész sajátos tipust alkotnak, amelyet minden fürdőhelyen feltalálhatsz s az első pillanatra felismerhetsz. Manapság, hogy az egészségesek is menekülve a városi melegtől, felkeresik a fürdőhelyeket, jobban szembeötlük a fürdővendég-típus, a megkülönböztetés nem nagy nehézséget okoz. Egész más igényekkel lép fel, egészen más az arkifejezése, s elébe toppan kedves olvasó, akinek a gyomra, mája véletlenül egészséges, szemrehányóan és dühös tekintettel mér végig, kérdőn néz rád réveteg szemeivel: „Mit keres ön itt, hisz’ önnek nincsen semmi krónikus vagy akut baja, csak a levegőt rontja! Szemtelenég! . . .

S ettől kezdve szálla vagy a szemében. Az egészséged provokálja és irritálja őt, részvételteljes tekintetét kiállhatatlannak találja. Kikerül az első naptól kezdve s mindjárt más ismeretség után néz, olyanok után, akik nemcsak szórakozás céljából jöttek ide, hanem kúra végett, mennél betegbbek, annál inkább megfelelők. Lár-mázik, viselkedik portással, szobalánnyal, fürdőszolgával egyszerűen csak azért, mert azok elég szemtelenül egészségesek mernek lenni s mivel a fürdővendég „extravasutra“ formál jogot s minden tekintetben különleges bánásmódot követel. A szoba nem elég szellős és csendes. A fürdőházhoz vezető út nagyon hosszú, a forrásnál a felszolgáló-leány lassu, az étel rettenetes. Az étteremben egyik asztalt sem találja megfelelőnek. Itt huzat

van, ott a háta nincsen védve. Emitt erősen süt a nap, amott a pincér unszimpatikus. Még a természetet sem hagyja kritizálatlanul. Ez az erdei út meredek, amaz mocsaras s jóideig tart, míg a mindennapos sétahelyeket és a mindennaps padot megtalálja, míg a mindenség az epeköveit rendbehozza.

Ez a türelmetlenség s szenvedhetetlenség mindkét nembeli fürdővendégre jellemző s a férfínél, akinek egoizmusa mindig fokozottabb és követelőbb, nagyobb mértékben jelentkezik. A beteg férfi sokkal kellemetlenebb. Vagy alaposan kikáromkodja magát, vagy pedig embergyűlölként magányosan bolyong, nehogy az „egészséges” népséggel találkozzék. Egészen más a kúrát igénylő asszony, aki már nem tudja az emberek szájalomérzését nélkülözni, sokkal inkább szeretné, ha az egész benépesített földteke tudomást szerezne az ő bajáról. Azt akarja, hogy az ő baja mindenhol az érdeklődés középpontja legyen s legforróbb vágya, hogy azok számát, akik az ő bajáról tudomással bírnak, napról-napra növelje. Kérdéses tehát mégis, hogy melyik a kettő közül a kellemetlenebb. Amíg a beteg férfi az egészségeseket lehetőleg elkerüli, addig a nő nagy előszeretettel keresi az új társaságot. A legkedvesebb téma magáról és a bajáról beszélni és buzgón fáradozik, hogy ez a téma sohasem apadjon ki. Minden nap új ismeretséget köt és új áldozatokat keres. Már az ideutazáskor megkezdte az ismeretségekötést a vasúti kupében s a visszautazáskor valószínűleg folytatni fogja. Mert arról leszokni, hogy folyton-folyást magáról beszéljen, nem tud. Még ha ez az egészségre végzetes befolyással lenne is.

Igy magától értetődik, hogy személyes sértésnek veszik, ha körülöttük valaki egészségesnek merészkedik lenni és a kedvükre tenni sohasem lehet. Kevésbé értetődik azonban magától, hogy néha felhagy a „nyögéssel”, s ha valami érdekességről van szó, rögtön kiesik a beteg szerepéből. Tánccmulatságon, tombolánál s másfajta szórakozásoknál jelen van s tekintettel a tekintendőkre, a legjobb helyekre tart igényt. Persze, legelső sorban a nő. Ő, aki még délután a fájdalmas ábrázatot hordta, a legegégánsabb ruhát veszi fel az esti szórakozásra, derekasan összefüzi magát, táncol, flirtel, mint annak a rendje. Betegség, szigorú orvosi utasítás elfelejtve s az éjszakai nyugalom is a röpke élvezet, s kicsinyes hiuság áldozata lesz. A külsőség fényében egy pár óráskára eltűnik minden fájdalom, s önagyságára, aki napról-napra írja elfoglalt férjeurának a panaszos leveleket, s aki az egész vendéglista szánakozását igénybe vette, nem lehet ráismerni. Másnap persze a jeremiádok újra kezdődnek s az okos fürdőorvos megint megtesz minden lehetőt.

Sztankay Béla, a debreceni fémipari szakiskola népszerű s kiváló szaktudású igazgatója a napokban Nyíregyházán nagyon érdekes és értékes felolvasást tartott. A nyíregyházai intelligens, minden tanulságos esemény iránt érdeklődő közönség nagy érdeklődéssel viseltetett az előadás iránt és zsufozásig megtöltötte a felolvasó termet. Sztankay felolvasása a *bányászatot* ismertette népszerű vonzó előadásban. A nyíregyházai közönség nagyban ünnepelte a tudós felolvasót. Megjegyezhetjük itt, hogy ez a kis szomszéd város sokkal élénkebb társadalmi életet él s bizony életrevalóság tekintetében tanulhatna tőle Debreczen. Nemcsak a görög katolikus püspökséget fogadja szívesen, hanem a debreczeni felolvasókat is.

(—) **A debreczeni tüzoltóság** az elmúlt félszázadei statisztikájukkal bebizonyították, hogy milyen sokat fejlődött az az intézményünk, amely a rendelkezésre álló

eszközök mellett szinte erején felül áll a közönség szolgálatára. Hát még ha annyit tudnánk áldozni, mint amennyit fizetnénk. De hát a derék *Publig* Ernő főparancsnoknak sok-sok küzdelmébe kerül, míg illetékes helyeken ki tud valamit imádkozni a közönség számára. Bizony itt lenne az ideje, hogy a város fejlődéséhez mértén mi is több áldozatot hozhatnánk tüzoltó intézményünkért.

(:.) **Az iskolahiány** miatt gunyos, szatirikus támadásban részesített Debreczent egyik fővárosi lap, mely úgy tünteti fel városunkat, mintha előbbre valónak tartaná közönségünk az apamének beszerzését tiz iskolának létesítésénél is. Hát mi nem vagyunk elragadtatva a debreceni közönség kulturális ténykedésétől, művészet pártolásától és épen az u. n. civis-polgárságot sokszor meg is csipkedjük városunk jól felfogott érdekében, de ami az iskoláztatást illeti, Debreczen nem érdemi meg ezt a felületes modorban tartott támadást. Debreczen évszázadokon keresztül sokat áldozott iskoláért s most is nagyon terhes áldozatot hozott a harmadik magyar egyetem felállításával. Hogy a mai közgazdasági viszonyok közt történnek fennakadások e téren is, azon ki csodálkozhatik. Az egész országban érezhető gazdasági válság épen Debreczent sújtotta a legérzékenyebben. Reméljük azonban, hogy az efajta tünetek csak ideiglenesek s azok a bizonyos elemi iskolák hamarabb létesülnek, mint a nem jól informált budapesti újság hiszi.

(!) **A választók összeírásának munkálatai** serényen folynak. Tekintettel, hogy új szervezkedés alapján állunk e tekintetben, minden debreczeni polgár tartsa illő kötelességének utána nézni, vajjon benne van-e a névjegyzékben. Áll ez az óhajítás különösen az intelligens osztályokra, melyeknek tagjai a legutóbbi években keveset törődtek azzal, hogy vajjon benne vannak-e a listában. Egyik legutóbbi községi választásnál például megtörtént, hogy diplomás, évtizedek óta nehéz adóterheket fizető debreczeni lakos nem volt felvéve a listában.

(-) **Felhő Rózsi**, a kiváló primadonna négy estén keresztül vendégszerepel nálunk az Uránia mozi dobogóján. Mondani sem kell talán, hogy a zseniális művésznő eddigi fellépései ez idő tájt nálunk szokatlan érdeklődés mellett zajlottak le, ami nem is csodálható, mert Felhő Rózsi művészetében annyi az utánozhatlan eredetiség, bájos humor, amilyennel kevés művésznő rendelkezik. Ezekkel aratott nagy diadalt a külföldön is. Felhő Rózsi még ma szombaton és holnap vasárnap játszik az Uránia dobogóján.

(§) **A Mihalovits Jenő gyógyszerár**, melyet a Piac- és Széchenyi-utcák sarkán teljesen ujonnan rendezett be, némi vigasztalást nyújt az elmélkedni szeretőknek ebben a gyalázatosan pénztelen időkben, mikor egyik üzlet a másik után mond csődöt s mikor elsőrangú existenciák buknak rakásra. Mihalovits Jenő 20 év óta vezette gyógytárát csöndben, zajtalanul, kiáltozó portálék és pompától ragyogó üzlethelyiség nélkül. Vasszorgalma, gondos, körültekintő figyelmessége révén mégis a város első gyógytára lett ez idő alatt az övé, olyan forgalommal, amely régen kikivánczozott a félszázados multu üzlethelyiségből. És most, mikor mindenki a fogához verdesi a garast, a Mihalovits patika negyedszáz ezer koronás berendezéssel rukkolt ki. Még pedig olyanul, amely az utolsó szegig a debreczeni műipar dicséretét szolgál. Zelinger Ede pedig magyaros stilban tett bizonyosságot arról, hogy a teremfestésben szép a mi tulipános díszítésünk. A Mihalovits gyógytár átalakítása bizony

csak esemény-számba megy a mai viszonyok közt s mint látványosság is megérdemli a megtekintést. És megerősíti egy magyar közmondás igazságát, hogy ugyanis sokkal jobb, ha az ember gyalog indul el a pályáján s szekerem végzi, mint megfordítva.

— **Bookmaker iroda Debreczenben.** A 23 év óta fennálló és a legjobb hírnévnek örvendő Horner budapesti cég fiókirodát nyitott városunkban. A bookmaker irodahelyisége Piac-utca 41. szám alatt, a Lusztig-féle házban van s működését már megkezdte. Elfogad az összes bel- és külföldi versenyekre startfogadásokat és a főbb versenyekre előnyös fix fogadásokat. Halmazott fogadások köthetők, Double és Triple evetnek stb. A hézagpótló intézmény élén Horner Arthur áll, aki kiváló szakember s emellett teljes garanciát nyújt a vállalat elsőrangúsága mellett a debreczeni sportbarátoknak. — Telefon 10—11.

Janatka Alajos kereskedelmi és műkertészeti telepe a Szoboszlói-úton. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8—44. Telefon-telep 10—46.)

3011—1914. tk. szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

Alföldi takarékpénztár debreceni bej. cég végrehajtónak Hunyadi Gáborné. szül. Póczos Julianna vámospércsi lakos végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság végrehajtási árverést 600 korona tökekövetelés és járulékai behajtása végett a debreczeni kir. törvényszék területén lesz Vámospércs községben fekvő s a 1. vámospércsi 329. sz. betétben, A I. 1—8. sor, 3944—3945., 3946., 3947., 3948., 3949/1., 3949/2., 3949/3—a. hrsz. alatt felvett, a Szurokfőző dűlőben fekvő ház, udvar, rét és szántóra 740 kor. — 2. Ugyanazon betétben A II. 1—4. sor, 5616/1., 5617/1., 5618/1., 5319/1. hrsz. alatt felvett, a Boja IV. dűlőben fekvő rét és szántóra 259 kor. — 3. Ugyanazon betétben A+1. 1. sor 1770/1. hrsz. alatt, a Pityeri kert dűlőben fekvő szőlőre 74 kor. — 4. Ugyanazon betétben A+2. sor 1771. hrsz. alatt, a Pityeri kert dűlőben fekvő szőlőre 56 korona kikiáltási árban elrendelte. Az árverést **1914. évi aug. hó 27-ik napján délelőtt 9 órakor**, a Vámospércs község-házánál fogják megtartani. Az árverés alá kerülő ingatlanok a kikiáltási ár (2/3-ánál) kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el. Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 43. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnek letenni, hogy a bánatpénzek a bíróságnál előleges birói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881: LX. t.-c. 147., 150., 170. §§., 1908: XL. t.-c. 21. §.). — Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni (1908: XLI. t.-c. 25. §.). Debreczen, 1914. évi április hó 9. napján. A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. Dr. Tóth s. k., kir. törvényszéki jegyző.

A kiadmány hitelül:

Simonyi,

igazg. tk.-vezető.

1138—1914 v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbíróságnak V/II. 61/3—1914. számu végzése folytán közhirrre tétetik, miszerint Bészler és Dávid debreczeni cég részére, debreczeni lakostól 68 kor. 52 fillér tőke, ennek 1913. évi október hó 28. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 47 kor. 56 fill. perköltség erejéig 1914. évi január hó 17-én biróilag felülfoglalt és 1455 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1914. évi július hó 22-én, délelőtt 11 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Sestakert, Komlóssy-ut 30. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi július hó 7-én.

Lőrincz Endre, birói kiküldött.

1046—1914 v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bíróságnak V/I.398—1914. számu végzése folytán közhirrre tétetik, miszerint a Debreczeni bank részvénytársaság részére, debreczeni lakostól 300 kor. tőke, ennek 1914. év január hó 15. napjától számítandó 6% kamatai és az eddig összesen 95 kor. 19 fill. perköltség erejéig 1914. évi május hó 30-án biróilag felülfoglalt és 1156 koronára becsült házbutorok, cimbalom, könyvek, szőnyegek és egyéb ingóságok 1914. évi július hó 19-én délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és Apaffy-utcán 22. számu háznál, a Debreczeni ipari hitelszövetkezet 1100 kor. és 460 kor. tőke és jár., Fülöp és Társa czég 2000 kor. tőke és jár., a Debreczeni első takarékpénztár 170 kor. tőke és jár., végre a vb. Papp Testvérek csődtömege 282 kor. 27 fillér tökeköv. és jár. kielég. végett is megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi június hó 28-án.

Török Péter, birói kiküldött.

1257—1914. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbíróságnak 1914./V./VI. 446/2. számu végzése folytán közhirrre tétetik, miszerint S. Fuchs et Comp. részére debreczeni lakostól 59 kor. 40 fill. tőke, ennek megítelt 6% kamatai és az eddig összesen 28 kor. 76 fill. perköltség erejéig 1914. évi május hó 4-én biróilag felülfoglalt és 1200 koronára becsült kocsis ingóságok 1914. évi július hó 25-én délután 3 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Sestakert Szikszai-telep háta megett megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi július hó 5.

Oláh Géza, birói kiküldött.

1340—1914. v. k. szám.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1914./V./III. 592/1. számú végzése folytán közhírre tétetik, miszerint Stiller J. és társa részére debreczeni lakostól 200 korona tőke, ennek 1912. évi május hó 2. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 87 kor. 36 fill. perköltség erejéig 1912. évi október hó 22-én bíróilag felülfoglalt és 629 koronára becsült italok és egyéb ingóságok 1914. évi július hó 24-én délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Kossuth-utca 59. sz. alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi július hó 8-án.

Oláh Géza, bírói kiküldött.

Telefon 14.

Telefon 14.

Megérkezett az új kőbányai sörgyár: a Fővárosi Sörfőzőr.-t. söre

Tisztelettel értesitem a n. é. vendéglős, italmérő, kekereskedő és korcsmáros urakat, hogy a fenti sörfőzde gyártmányainak palackozását, a legkényesebb igényeket kielégítő, villanyos üzemű, modern palack-sörfejtő-berendezéssel lefejtve, megkezdtem és naponként friss fejtésű Márciusi, Király és Mátyás király sörökkel. ugyanezen sörökből hordókban is, állok a n. é. vevőközönség rendelkezésére. A megrendeléseket szeke-reimen a legpontosabban házhoz szállítom és előzékeny kiszolgálásról gondoskodom. N. b. támogatásukat kérve, vagyok kiváló tisztelettel:

MÁRKUS JENŐ,
DEBRECZEN, Hatvan-utca 30. szám alatt.

A „PRUDENTIA”

nemzetközi élet és tőke biztosító részvénytársaság Budapest VI., Deák-tér (Anker-palota).

Mindenkinek alkalmat nyújt tőke gyűjtésre.

A családapa, hogy leányának hozományát biztosíthassa, fiainak tanulmányi vagy katonai szolgálati hozzájárulást nyújtson, vagy önállósításukat lehetővé tegye.

A hivatalnoknak, hogy nyugdíjának emelését érje el.

A Prudentia a társadalom minden osztályához fordul, hogy abban a takarékos-sági hajlamot felébressze és ezáltal a népjólét emeléséhez hozzájáruljon.

A Prudentia a következő előnyöket biztosítja:

1. Kényelmes, esetleg havi részletben történő díjfizetés.

2. A biztosított tőkének kifizetése legkésőbb a megállapított határidő leteltével vagy már előbb is, ha a kötvény kisorsoltatik.

A Prudentia kötvények a nyereségben részesednek.

A nyereség-osztalék részben a biztosított tőkének időelőtti kifizetése által kerül felosztásra, a kifizetésre kerülő kötvények legalább minden negyedévben, az illető hónapnak utolsó szerdáján, illetőleg ha ez ünnepnapra esik, a legközelebbi hétköznapon huzatnak ki. A sorsoláson mindazon kötvények vesznek részt, amelyekért a díjak kellő időben megfizették.

A sorsolások királyi közjegyző jelenlétében a társaság székhelyén Budapesten történnek.

A Prudentia ezek szerint nyereségesély révén a sorsjáték előnyeit nyújtja a nélkül, hogy a biztosítottat befizetése elvészése fenyegetné, felébreszti a takarékos-sági hajlamot és elősegíti a jövőről való gondoskodás eszméjét.

Felvilágosításokat díjtalanul ad a Prudentia igazgatósága Budapesten, ugyancsak a vezérügynökség

Debreczen, Piac-u. 58. sz. II. (Anker főügynökségi iroda)
Munkaerők kerestetnek. **JÓNÁS MÓR.**